

i sposobno za svaku upotrebu do drugoga dana. Na taj način kod proizvođača otpada svako miješanje večernjeg mlijeka s jutarnjim. U sabiralištu se večernje mlijeko ohladi i za ranih jutarnjih sati prevozi u centralu.

U Münchenskoj centrali vrlo je važan posao čišćenje kanta i transportnih tenkova. Upotrebljavaju dobro pokositrene kante glatkih stijena, da učinak čišćenja bude što veći. Peru se, dakako, u stroju kod točno određenih temperatura u odjelima, kroz koje prolaze kante pri pranju. Kante iz stroja izlaze još vrlo vruće i potpuno suhe, a time se smanjuje i glavni životni uvjet za razvoj mikroorganizama. Oprane kante slažu se u čist, zračan prostor, pokrivaju poklopcima i tamo čekaju do upotrebe.

Nijemci se točno drže propisa standarda, i tko ih prekrši, strogo je kažnjen. Potrošač mora dobiti takav proizvod, kako to propisuje standard. Ali su i vrlo pedantni, da ne bi pritom poduzeće bilo oštećeno. Da se zadovolji jednog (potrošača) i drugog (poduzeće), potrebna je naravno, izvjesna stručna sposobnost, koju njemački mljekari svakako imaju. Neprekidne kontrole u poduzeću i od raznih mljekarskih ureda, sile ih, da budu točni i stručno spremni.

Svaki proizvod, prije nego ode u promet, mora imati odobrenje laboratorija, koji je napravio sve potrebne analize i ustanovio, da odgovara propisima standarda.

Mljekarski uredi, kako sam već spomenuo, imaju zadatak, da uopće kontroliraju mlijeko i mliječne proizvode. Neočekivano posjećuju mljekarske pogone, kontroliraju sve strojeve i naprave, da li su sposobne za upotrebu. Isto tako kontroliraju termometre, da li pravilno (točno) pokazuju, demontiraju mliječne cijevi, da ustanove učinak čišćenja. Ovakova kontrola uvelike pridonosi poboljšanju kvalitete mliječnih proizvoda, jer uklanja površnost i dovodi ljude, da rade onako, kako ih teorija uči, a na koju se često zbog raznih okolnosti zaboravlja.

Z A N A Š E S E L O

MEĐUNARODNI DAN ZDRAVLJA

Svi kulturni narodi svijeta slave svake godine 7. IV. kao međunarodni dan zdravlja. To je uspomena na 7. travnja godine 1948., kad je Svjetska zdravstvena organizacija dosegla broj od 26 redovitih članova i tako na osnovu § 57 Povelje Ujedinjenih naroda postala permanentnom i samostalnom organizacijom Ujedinjenih naroda. Već 22. VII. 1946. sastali su se predstavnici 60 naroda na internacionalnoj zdravstvenoj konferenciji i jednoglasno donijeli ustav Svjetske zdravstvene organizacije. Do proglašenja spomenute organizacije permanentnom, djelovala je privremena komisija koja je izvršila čitav niz pripremnih radova i djelovala u dahu već donesenog ustava.

Ovo nije prvi slučaj međunarodne suradnje na zdravstvenom polju. Već na koncu prošlog i na početku ovog stoljeća osnivaju se internacionalni centri za zdravstvena i higijenska pitanja i međunarodnu suradnju. Jedan takav centar bio je u Parizu za Evropu, drugi u Aleksandriji za Srednji i Daleki Istok, a treći u New Yorku za obje Amerike. Nakon prvog svjetskog rata osniva se u okviru Lige naroda posebna higijenska sekcija, koja treba da obuhvati sve narode svijeta s glavnim zadatkom, da se organizira međunarodna epidemiološka služba, borba protiv najvažnijih socijalnih bolesti, pa zdravstvena zaštita dojenčadi i djece pretškolske i školske dobi.

Ali tek pošto je osnovana Svjetska zdravstvena organizacija (SZO) iza drugog svjetskog rata kao samostalna organi-

zacija Ujedinjenih naroda (UN) i donesen njen ustav, koji se danas naziva Magna charta međunarodnog zdravlja, može se smatrati, da je nastala nova era međunarodne suradnje na polju zdravstva, koja obećava najbolje rezultate.

Najrječitije govori o tome sam ustav:

1. Države članice SZO izjavljuju, da se u skladu s poveljom UN principi SZO baziraju na blagostanju naroda, njihovim harmoničnim odnosima i sigurnosti.

2. Zdravlje je osnovno pravo svakog čovjeka bez obzira na rasu, vjeru, političko uvjerenje, ekonomske i socijalne prilike.

3. Zdravlje svih naroda je temeljni uvjet svjetskog mira i sigurnosti, a zavisi od što tješnije suradnje među pojedincima i narodima.

4. Rezultati i uspjesi, što ih bilo koja država postigne na unapređenju i zaštiti zdravlja, dragocjeniji su za sve narode.

5. Nejednakosti između pojedinih naroda u tekovinama na unapređenju zdravlja i suzbijanju bolesti, pogotovo prenosnih, stvaraju opasnost za sve narode.

6. Zdrav razvitak djece naročito je važan za svaki narod.

7. Da se postigne što veći stepen zdravlja, moraju sve tekovine medicinske i srodnih nauka biti pristupačne svim narodima.

8. Vrlo je važno, da javnost bude obaviještena o zdravstvenoj problematiki, kako bi se postigla suradnja u unapređenju i zaštiti zdravlja.

Danas SZO broji preko 80 članova, te se s pravom smatra jednom od najjačih međunarodnih organizacija. U relativno kratkom vremenu, otkako postoji, postigla je ogromne uspjehe. Prvi težak ispit položila je god 1947. kod nagle pojave jake epidemije kolere u Egiptu, gdje je oboljevalo 1.000 ljudi na dan, a 500 njih umiralo. Brzom organizacijom i još bržom dostavom pomoći, što su je davale države članice SZO, ova teška epidemija ugušena je za samih 6 tjedana, i time je bila uklonjena velika opasnost za Egipat i sve susjedne i prekomorske zemlje.

SZO nastoji da savjetom i tehničkom pomoći pomogne svugdje, gdje treba i gdje

se pomoć traži. Ona upućuje domaće radnike na stručna usavršavanja u inozemstvo, a stručnjake u manje razvijene zemlje radi organizacije zdravstvene službe; brine se za zaštitu majka i djece; hrana i prehrana dviju trećina ljudskog roda osnovni su joj zdravstveni i ekonomski problemi; pomaže suzbijati masovne bolesti i sve to akutnije duševne bolesti, naročito kod razvijenih naroda; uvodi zdravstvenu i epidemiošku statistiku, standardizira lijekove biološkog porijekla i bavi se mnogobrojnim drugim pitanjima.

Naša država aktivni je član ove organizacije od samog njenog početka. Dapače, naš delegat prof. Štampar kao najmarkantnija ličnost svjetske zdravstvene politike najaktivnije je sudjelovao kod stvaranja ove organizacije i pod njegovim predsjedništvom donesen je ustav organizacije. Naša se država obilatno služila materijalnom pomoći, naročito u prvim godinama iza teškog ratnog pustošenja, a stotinama naših stručnjaka bilo je omogućeno da se upoznaju s tekovinama drugih naroda na medicinskom polju i da ih prenesu u domovinu.

Svake godine za proslavu Svjetskog rada zdravlja bira se jedna tema, koja se u svim državama, članicama SZO obrađuje, na predavanjima u školama, narodnim i zdravstvenim sveučilištima, u dnevnoj i stručnoj štampi, pa u radio-emisijama. Ovogodišnja je tema: »Uništavajmo insekte — prenosiocce zaraznih bolesti«! To je bez sumnje jedan od najvažnijih zdravstvenih zadataka čitavog svijeta, jer nema države ni naroda, čije zdravlje ne bi bilo ugroženo od insekata. A u općoj svjetskoj zdravstvenoj problematiki zauzimaju bolesti, što ih prenose insekti, prvo i najistaknutije mjesto. Da spomenemo samo najvažnije: kugu, malariju, žutu groznicu, bolest spavanja i pjegavac. Te su bolesti odlučivale u prošlosti o sudbini čitavih naroda i carstva, a i danas su neke od njih (malarija, bolest spavanja) najvažniji socijalni faktor nekih dijelova svijeta. O tim bolestima i njihovim prenosiocima bilo je govora u našem prošlom broju.

Prim. dr. Eugen Nežić

VAŽNIJE BOLESTI GOVEDA, KOZA I OVACA ZBOG NESTAŠICE SAMO JEDNOG VITAMINA

(Nastavak)

Zbog nestašice vitamina D i istodobno vapnenih i fosfornih soli, mlade životinje obole od mekih kostiju, t zv. rahitisa (engleske bolesti), a odrasle od omekšavanja kostiju — osteomalacije. Obje ove

bolesti očitaju se u početku znakovima lijavosti.

Djelovanje vitamina D sastoji se među drugim u izravanju pravilnog, a potrebitog odnosa vapnenih i fosfornih soli, nadalje u većoj sposobnosti crijevnih stanica, da propuste i uniju te soli i da ih naslažu na kostima, a površ toga ravna se i izlučivanje tih soli iz organizma.

Od rahitisa oboljevaju u današnje doba

naročito mlade životinje odbite od sise, t. j. telad, jarad i janjad. Osobito često obole životinje od ove bolesti, ako ih stalno držimo u staji, a rjeđe na stanovitim pašnjacima, ili ako ih nepravilno držimo i hranimo.

Znaci bolesti pojave se za 1—3 mjeseca, ponekad kao lizavost, t. j. životinje ližu ili glođu zid, stajske predmete i uređaje, susjedne životinje ili vlastito tijelo, a povrhu toga pate i od grčeva. Nadalje kreću se više manje poremećeno, a poslije im se promijeni i oblik zglobova i kosti, a to je vezano s bolnošću. Zbog toga tapkaju životinje nogama, hodaju sapeto, teško se podižu i liježu. Promjene na zglobovima naročito su uočljive na koljenu, na skočnim zglobovima i onima na prstima. Dalje se primjećuju odeblljanja na prelazu rebara spram njihovih hrskavica. Nepravilnosti u stavovima vide se na nogama, koje su nalik na noge jazavčara ili su položene u obliku slova O ili X, ili su sabljaste ili poput medvjed h šapa i t. d. No ima i krivina na kralježnici. Mogu se također odlupljivati i mišićne tetive. Zbog promjene na čeljusti i zubima nastaju smetnje u žvakanju, te tako trpi i prehrambeno stanje. Bolest traje općenito mjesec i mjesec, no može prestati i sama od sebe, ako se liječi, inače se često izobličiti i kostur.

Kod osteomalacije, omekšanja kostiju odraslih, gube se spomenute soli iz već izgrađenih kostiju, koje postaju mekše i lomljivije. Bolest napada biljoždere, i to najčešće krave (steone ili muzne), a rjeđe koze, u stanovitim područjima upravo masovno. Takva područja oskudijevaju u vapnu i fosforu, pa su stoga i tamošnje biljke bez tih soli. Nadalje bolest izbija iz trajnije suše ili vlage, zatim ako se životinje napajaju mekom vodom (kišnicom iz cisterna), ili ako se hrane krmom, koja oskudijeva u tim solima, kao što je na pr. krumpir, repa, slama, sirutka i t. d. Osim toga zna se bolest razviti u blizini nekih kemijskih tvornica ako s dimom ispuštaju neke otrovne tvari, koje padaju po tlu i

po krmnom bilju. Razvoju ove bolesti pogoduje nestašica sunčane svjetlosti, pa nedovoljno kretanje uz slabu hranu, jaku steonost ili mliječnost.

Od znakova bolesti primjećuje se u početku lizavost (životinje ližu vapnene predmete, zaziru od uobičajene hrane, a piju mokraču ili gnojnicu, međusobno se ližu, pojedu postelju i t. d.), a rjeđe pate od grčeva, ili im je hod ukočen i bolan, osjetljive tetive, dugo leže, smanjena im je muznost i gojnost. Na kostima se ustanovljuje osjetljivost na pritisak, životinje teško ustaju i liježu, ukočeno hodaju, hramlju, škljocaju im zglobovi i grbe leđa.

Ovako omekšane kosti lako se prelome, naročito zdjelica, rebra, kralješci ili cjevaste kosti. Zbog svih ovih promjena na kostima a potom i na mišićja, u uznapredovalim slučajevima stražnji trup jako oslabi pa životinja mokreći i balegujući stenje. Osim toga zbog trajnijeg ležanja nastaju na izbočenim mjestima natisci, a često pate i od groznice. Bolest je dugotrajna, a izlječi se rjeđe nego rahitis. Takva životinja kadšto i ugine.

Konačno, zbog nestašice vitamina D bilo uz rahitis ili osteomalaciju ili pak samostalno životinja oboli od t. zv. tetanija, t. j. trajnih mišićnih grčeva. U našim krajevima ova bolest srećom je rjeđa, no u Danskoj oboli od nje oko 5 posto pašnih krava, a ugiba ih jedna sedmina.

Da spriječimo ove D-avitaminoze, treba životinje propisno držati i hraniti, t. j. što više ih držati na suncu i slobodi, poboljšavati tlo (sušiti, gnojiti vapnenim ili fosfornim gnojivima, dodavati hrani vapnene i fosforne soli). Nadalje možemo davati životinjama sušeni pivarski kvasac. Naročito pomaže steonim govedima zelena krma, pa smjese vapnenih i fosfornih soli s ribljim uljem.

Kod ovaca i koza postupat ćemo kao i kod krava, a naročito povoljno djelovat će D vitaminska sredstva na kakvoću i količinu njihove vune i kostrijeti.

Dr. M. Šlezić

NEPRIJATELJI NA POSLU

Već kod samog osnivanja mljekarske zadruge u selu bilo je podvojenih mišljenja. Bolje rečeno: stvorila su se dva tabora. Jedan je bio za osnivanje zadruge, a drugi protiv. Na čelu za osnivanje zadruge stajala je Manda i svi oni, koji su mislili pošteno, a na protivnoj strani bio je Imbra, Joža dvopalac, smijenjeni vozar i njima slični. Razvila se borba, a završila

se pobjedom Mande, koja je uza se imala većinu, ali i uvjerljive dokaze, da je moguće zadržnim putem postići najviše koristi od proizvodnje mlijeka. U prvom redu: za mlijeko će se postići najbolja tržna cijena, a drugo: zadruge može lakše nabaviti potreban inventar i strojeve za suvremeno rukovanje mlijekom; usto se zadruge može lakše pobrinuti, da doknadno

ishranjuje krave muzate, a to znači, da pevećava muznost krava, a također može pomoći u suradnji sa stočarskom zadrugom pojedincima kupnju i uzgoj vrlo mliječih muzara.

Imbra i Joža dvopalac tumačili su obratno i derali kao po običaju svoju kozu:

— Šta nama treba netko drugi gurati prste u naš posao, kao da to mi sami ne znamo. Pa ako i bude kakve koristi od zadružne brige, to će tamo poneki iz uprave ubratj kajmak, a mi ćemo imati još manje nego dosad. Znamo mi te zadružne poslove kako idu.

Tu sa onj vješto iskorisćivali poneke loše primjere zadružnog poslovanja, kojeg je tu i tamo bilo, a poneki lakovjerniji su im nasjedali, no to nije dugo potrajalo, jer je za zadruga već u prvim danima počela lijepo raditi, pa su Imbra i Joža dvopalac, malo pomalo izgubili sve svoje pristalice i simpatizere.

Kad su vidjeli, da ne će ništa postići sa svojim mudrolijama, odluče se na jedno drugo djelo, s kojim su mislili da će ako ne sasvim onemogućiti, a ono barem oslabiti zadrugu. Oni odlučiše da kupe separator za obiranje mlijeka i da na taj način privuku proizvođače u svoje kolo. Smišljeno — učinjeno. Imbra i Joža dvopalac jednog dana krenu u obližnji grad da kupe separator.

Vrativši se s kupljenim separatorom u selo, naravno prilično veseli nešto od dobre kapljice, koju su pepili u gradu, a nešto zbog uspješno obavljena posla, odmah su razglasili, kako će oni sabirati i obirati mlijeko uz pogodnije uslove nego što to čini zadružno sabiralište.

Računica nije bila loša što se njih dvojice tiče. Znali su da se zadruga bori za što više mlijeka, koje u svježem stanju šalje u grad, a oni će jednostavno svakome tko to zaželi mlijeko obratj ili uz odštetu, ili da vrate obrano mlijeko, a kajmak da plate po cijeni koja je »veća« od one po kojoj zadruga obračunava mlijeko. Njihova namjera je bila da zamute, a onda da u mutnome love.

Ljudi su u selu u početku s nepovjerenjem gledali u taj novi stroj, koji odmah odvajava vrhnje od mlijeka, a onda su jedan po jedan dolazili, da kod Imbre, koji je rukovao tom spravom oberu koju litra za kućne potrebe.

Imbra i Joža dvopalac su trljali ruke od zadovoljstva, jer im je ostajalo vrhnje od kojeg su izrađivali maslac i prodavali uz prilično visoke cijene, dok su oni kojima je vraćeno obrano mlijeko mislili da su nešto profitirali time što im je mlijeko vraćeno, a uz to kajmak plaćen, pa makar i uz niža cijenu.

Tako je na sabiralište dolazilo sve manje mlijeka. No Manda ne bi bila Manda, da je prepustila da stvari teku, kako su počele i da joj se kao i ostalim zadrugarima Imbra i Joža dvopalac smiju ispod brka i pokazuju duge noseve iza leđa. Ona je odmah povela borbu, kako da doskoči Imbri i Joži. Predložila je, da se sazove sastanak upravnog odbora zadruge i da se povede računa o Imbrinom obiralištu.

— Ako pustimo Imbri i Joži da nesmetano rade, kako su započeli, ostat ćemo bez veće količine mlijeka, koja nam je potrebna, da podmirimo obavezu koju smo preuzeli za opskrbu gradskog stanovništva — rekla je Manda na sastanku. — Ja predlažem, da tome stanemo na kraj. Osim toga što ta dvojica rade nije u skladu ni s najosnovnijim higijenskim zahtjevima, jer nemaju prikladnih sprava ni prostorija a niti znanja za taj posao. To treba spriječiti.

— Ali kako — čula su se pitanja. — Možemo li im oduzeti separator? Ne možemo. Njihovo je vlasništvo. Kupili su ga!

— Separator im ne možemo oduzeti, ali im možemo zabraniti, da obru mlijeko ostalim ljudima. Mlijeko od svojih krava mogu slobodno obirati, ali po zakonu tade ne smiju, jer je to obrt, a za obavljanje obrta potrebna je dozvola, plaća se porez, a oni niti imaju obrtnicu, niti plaćaju porez. Stvar treba prijaviti na nadležno mjesto, pa da vidimo, tko će izvući deblji kraj! — tako je rekla Manda i odmah je svima sinulo, da je tako i da Manda ima pravo.

— Prošlo je nekoliko dana od rečenog sastanka, a Imbra i Joža dvopalac dobiše poziv upravne vlasti, da dođu na saslušanje zbog nedozvoljene obrtne djelatnosti, koju nisu prijavili, niti za nju tražili dozvola, a za koju ne plaćaju porez na dohodak.

Joža dvopalac je dekurio k Imbri sav crven u licu, mašući pozivom u ruci.

— Evo pogledaj, — uzviknuo je — i to mi je sloboda! Čovjek ne smije da radi pošten posao. Kome smeta naš separator?

— Imbra, koji je već znao za prijavu, mahnuo je rukom bezvoljno i mrko progundao:

— Rekao sam ja, da danas ne možeš živjeti. Svuda i na svakom koraku ti gledaju u prste. Lijepo počne sve u redu, a onda ti pomrse račune. Više ćemo morati platiti poreza nego što smo zaradili. Jedino što nam preostaje — zatvoriti dućan i ne platiti kajmak kojega smo obirali da bi nam barem nešto ostalo od naše muke.

— Da ti pravo kažem — potišteno će Joža dvopalac — ja baš nisam bio oduševljen tvojim prijedlogom, kad si me nagovarao, da kupimo taj separator, jer sam

se već jednom opekao, ali ti si me nagovarao sve dok nisam pristao.

— Gle vruga, sad ću još ja biti kriv i za tebe! — bijesno će Imbra. — Ti bi se izvukao iz kaše, a dok smo dijelili dobit iz prodanog maslaca, gledao si kako bi je što više odvuкао.

Tko zna — možda bi došlo između njih i do grubljih riječi, da se nije tog časa na vratima pojavila Manda i predsjednik mljekarske zadruge Franjo. Imbra i Joža dvopalac dočekali su ih smrknuta pogleda.

— Pa kako posao — upita Manda sa smiješkom na licu. — Čulj smo, da prodajete separator, pa smo došli, da ga od vas otkupimo.

U glavji Imbre i Jože dvopalca u isti mah iskrasne spasonosna misao. Eto, priljike, da se riješimo neprilike. Treba separator što prije prodati, pa se riješiti i odgovornosti. Na saslušanju će se već nekako

izmotati, kad kažu, da nemaju separator i da se više ne bave nedozvoljenim poslom i obrtom. A onima koji su im donosili mlijeko jednostavno ne će platiti i mirna Bosna. I zato odgovore, da posao ide slabo i da su voljni separator prodati, ali barem za istu cijenu, za koju su ga i oni kupili.

Predsjednik Franjo poznao je iz prijašnjeg iskustva rad i vrijednost separatora, stručno ga pregledao i ustanovio, da je ispravan, pa im reče, neka ga predaju mljekarskoj zadrugi koja će im ga isplatiti prema utvrđenoj vrijednosti i procjeni, a za prestup neka se brane kako znadu.

Kad su Manda i Franjo otišli, Imbra i Joža dvopalac odluče se, da još isti dan predaju separator zadrugi, pa makar nešto na njemu izgubili, samo da prođu s manjom kaznom. Manda je bila zadovoljna s postignutim uspjehom. F. Š.

NAŠE MLJEKARE

Novi strojevi za pranje i punjenje boca u TMP Osijek. Potkraj ožujka postavljeni su u TMP Osijek novi strojevi za punjenje i pranje boca. Stroj za punjenje i zatvaranje boca marke »Ade Auto Dairy Engineering« isporučen je preko UNICEF-a. Boce zatvara kapicama sijekuci aluminijsku vrpca. Kapacitet novog stroja je 6.500 boca na 1 sat, a može puniti boce od 1 lit i 1/2 lit. Cijeli stroj izrađen je od nezardiva čelika, a i konstrukcija mu je takova, da se lako održava čistoća. Stroj za zatvaranje troši aluminijsku vrpca debelu 0,04-0,06 m/m. Od 1 kg vrpce izradi 1.700 — 2.800 čepova—kapica. Novi stroj za pranje boca proizvela je naša tvornica poljoprivrednih strojeva »Zmaj« iz Zemuna, a kapacitet mu je oko 2.800 boca na sat. Električno upravljanje ovim strojevima udešeno je tako, da u slučaju zastoja na bilo kojem stroju radnik jednim pokretom poluge zaustavi i strojeve i transportere.

Zamjenom ovih strojeva povećan je kapacitet punjenja mlijeka u boce u osječkoj mljekari na dvostruko.

B.

Mljekara u Varaždinu smještena je u adaptiranim prostorijama, koje joj ne odgovaraju potpuno. Ove godine predviđa se rekonstrukcija zgrade, nabavka novog uređaja za pasterizaciju mlijeka i stroja za oblikovanje maslaca.

Mljekara radi kao samostalan pogon »Zadrugara«, trg. poduzeća za promet poljoprivrednim proizvodima i industrijskom

robom. U grad doprema za konzum malu količinu mlijeka (oko 200 litara na dan). Na svom otkupnom području ima 18 separatorskih stanica, koje otkupljuju vrhnje, i 5 manjih pogona za proizvodnju sira. Od proizvođača otkupljuje mljekara mlijeko, vrhnje i maslac. U prošloj godini ostvaren je na mlijeka i mliječnim proizvodima promet od 33 milijuna dinara.

U polovici ožujka ove godine »Zadrugara« je preuzeo od Zagrebačke mljekare dva pogona za preradu mlijeka u sir.

Diskutira se o gradnji nove preradbene mljekare u Ludbregu s kapacitetom 10.000 litara na dan. Ta bi mljekara otkupljivala i prerađivala znatne tržišne viške mlijeka s onog dijela bivšeg ludbreškog kotara, koji je pripojen Varaždinu, a gdje sada radi 5 primitivnih pogona. Na taj bi se način mlijeko moglo prerađivati u znatno boljim higijenskim i tehničkim uvjetima, a to bi i proizvođačima omogućilo da mlijeko sigurnije i unosnije plasiraju.

Donji Kraljevec. Nova mljekara, koja je izgrađena tek pred dvije godine, sada je već premala. Proizvođači u ovom dijelu Međimurja živo su zainteresirani za prodaju mlijeka, jer je to domaćinstvu — kod dobro razvijenog stočarstva — stalno vrlo prihoda.

Ove godine mljekara namjerava proširiti kapacitet na 5.000 litara na dan, zatim opločiti radne prostorije, nabaviti veći parni kotao i uređaj za proizvodnju čistih kultura, pa učiniti neke druge preinake.